

DOI: 10.31866/2616-7948.1(17).2026.359273

УДК 028:004.77:342.1](100+477)

Читання як державний пріоритет: міжнародний досвід та українські перспективи

Артур БОНДАРЕНКО
асп.

Київський національний
університет

культури і мистецтв

вул. Є. Коновальця, 36, 01133,
Київ, Україна

thatismeindeed@gmail.com

ORCID 0009-0002-4084-6556

© Бондаренко А., 2026

Актуальність дослідження зумовлена потребою розвитку культури читання в Україні в умовах війни та післявоєнного відновлення, коли його освітня, культурна й соціальна роль набуває нових сенсів у контексті збереження та відновлення суспільного потенціалу, що зумовлює потребу в переосмисленні державної політики в цій сфері. Мета статті полягає у з'ясуванні державної політики популяризації читання в Канаді, США, Японії, Сінгапурі та Південній Кореї, осмисленні в цих країнах стратегічних підходів, освітньо-бібліотечних моделей, цифрових та інноваційних рішень, що можуть бути інтегровані в українську політику розвитку читання й визначати концептуальну основу для вдосконалення Стратегії розвитку читання в Україні з урахуванням воєнних і післявоєнних викликів. Українська стратегія розвитку читання може бути вдосконаленою завдяки зорієнтованості на успішний міжнародний досвід та національні стратегії тих країн, які демонструють стабільно високі показники читацької грамотності. Результати дослідження свідчать, що стійкий розвиток культури читання забезпечується системною інтеграцією нормативно-правового забезпечення, цифровою трансформацією із розвитком доступних інтерактивних платформ, модернізацією бібліотек як культурних та інноваційних хабів, підтримкою сімейного читання через національні програми, соціальними й освітніми заходами, а також прозорою системою моніторингу і звітності. Серед дієвих практик, які можуть бути адаптовані до українських реалій, виокремлено програми раннього читання (Bookstart), національні марафони читання, залучення публічних осіб та організацій як впливових промоутерів читання, запровадження мобільних бібліотек і модернізацію бібліотечної інфраструктури. Адаптація міжнародних практик має враховувати військові й післявоєнні виклики забезпечувати безпеку й інклюзію, долати цифровий розрив і ґрунтуватися на партнерстві держави, приватного сектору та громадськості. Для України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення доцільно розглянути концепцію інтеграції бібліотек і культурних просторів у бомбосховища, створення бібліотечних та культурних зон в укриттях дитячих закладів, що спрямовані на безпечний доступ до читання та безперервність освітньої діяльності. У поєднанні з масштабованими програмами раннього читання, розвитком інклюзивних і доступних цифрових та інтерактивних платформ, залученням публічних лідерів (інфлюенсери і громадські організації) до просування культури читання на регіональному й національному рівнях, а також з запровадженням ефективної системи моніторингу формується цілісний стратегічний комплекс рішень для модернізації та адаптації Стратегії розвитку читання в Україні відповідно до актуальних викликів і з урахуванням успішного міжнародного досвіду.

Ключові слова: читання, державна політика читання, читацька грамотність, цифровізація, бібліотеки, міжнародний досвід, Стратегії розвитку читання.

READING AS A STATE PRIORITY: INTERNATIONAL EXPERIENCE AND UKRAINIAN PROSPECTS

Artur BONDARENKO

PhD Student

Kyiv National University of Culture and Arts

36, Yevhen Konovalets Str., 01133, Kyiv, Ukraine

thatismeindeed@gmail.com

ORCID 0009-0002-4084-6556

The topicality of this study is determined by the need to develop reading culture in Ukraine during the war and the post-war recovery period, as its educational, cultural and social functions acquire new significance in preserving and restoring societal potential. Such a context entails a necessity in rethinking the state policy in the field of reading promotion. The aim of this article is to study state policies for promoting reading in Canada, the United States, Japan, Singapore and South Korea, as well as to analyse their strategic approaches, educational and library models, digital and innovative solutions that may be integrated into Ukraine's reading development policy and provide a conceptual foundation for enhancing the Reading Development Strategy of Ukraine, taking into account wartime and post-war challenges. The methodological framework grounds on a systemic approach using methods of analysis, synthesis and comparison of legal acts, state programmes and statistical data. Ukraine's Reading Development Strategy can be improved by drawing on international best practices and national strategies of countries demonstrating consistently high levels of reading literacy. The findings of this research show that sustainable development of a reading culture is ensured via the systemic integration of regulatory support, digital transformation with accessible interactive platforms, the modernisation of libraries into cultural and innovation hubs, the promotion of family reading through national programmes, social and educational initiatives, transparent monitoring and reporting systems. Effective practices that may be adapted to the Ukrainian context include early-reading programmes (such as Bookstart), national reading marathons, engagement of public figures and organisations as influential reading promoters, deployment of mobile libraries, modernisation of library infrastructure. Adaptation of international practices have to account for wartime and post-war realities, ensure safety and inclusion, bridge the digital divide, rely on partnerships among the state, the private sector and civil society. Under martial law and throughout post-war recovery, for Ukraine, it is relevant to consider integrating libraries and cultural spaces into shelter infrastructure, including the creation of library and cultural zones within educational institutions' bomb shelters in order to ensure safe access to reading and continuity of educational activities. Combined with scalable early-reading programmes, the development of inclusive and accessible digital and interactive platforms, the involvement of public leaders (influencers and civic organisations) in promoting a reading culture at regional and national levels and the implementation of an effective monitoring system, all this forms a comprehensive strategic framework for modernising and adapting the Ukraine's Reading Development Strategy in line with today's challenges and successful international experience.

Keywords: reading, state reading policy, reading literacy, digitalisation, libraries, international experience, Strategies of reading development.

Актуальність теми

Актуальність дослідження зумовлена потребою розвитку культури читання в Україні в умовах війни та післявоєнного відновлення. У цьому контексті читання набуває особливого значення, виконуючи не лише освітню, а й консолідуючу функцію. Воно сприяє формуванню критичного мислення, підвищенню стійкості до інформаційних загроз, збереженню національної ідентичності, зміцненню соціальної згуртованості. В умовах воєнних викликів державна політика у сфері підтримки читання потребує глибокого переосмислення, системного підходу і стратегічного посилення.

У багатьох країнах світу читання розглядається як державний пріоритет, що має стратегічне значення для розвитку людського потенціалу та конкурентоспроможності держави. Вивчення міжнародного досвіду в підходах до популяризації читання в таких країнах, як Канада, США, Японія, Сінгапур і Південна Корея, є надзвичайно важливим. Аналіз державної політики цих країн дає підстави виокремити моделі підтримки читання, які можуть бути адаптовані до українських реалій з урахуванням потреб воєнного та післявоєнного часу. Особливо актуальними є напрями цифрової трансформації, підтримки сімейного читання, розвитку місцевих ініціатив та залучення громадських лідерів як амбасадорів культури читання.

Постановка проблеми

У сучасному світі читання залишається однією із ключових компетентностей, що визначає рівень освіченості, критичного мислення та здатності до навчання протягом життя. Проте глобальні тенденції свідчать про зниження інтересу до читання через домінування цифрового контенту і кліпового мислення. В Україні ця проблема загострюється в умовах війни, коли культурна ідентичність та соціальна згуртованість стають стратегічними пріоритетами. Попри ухвалення Стратегії розвитку читання на період до 2032 року, в Україні відсутня комплексна система популяризації читання, яка б поєднувала державну політику, освітні стандарти, цифрові технології та громадські ініціативи. Недостатній обсяг фінансового забезпечення є одним із ключових бар'єрів на шляху реалізації стратегії. Водночас міжнародний досвід засвідчує, що системні програми, орієнтовані на довгострокову перспективу, здатні суттєво підвищувати рівень читацької активності. Залучення бізнес-спільноти сприяє не лише розширенню джерел фінансування, а й формуванню комплексної підтримки національної стратегії розвитку читання. Для сучасної України важливо не лише розробити власні механізми, але й адаптувати перевірені моделі інших країн до умов воєнного та післявоєнного періоду.

Стан вивчення проблеми

Державна політика розвитку читання розглядається у світовій науковій діяльності як ключовий чинник освітнього, культурного й соціального прогресу. Згідно з дослідженнями М. Вулф (Wolf, 2023/2024),

читання є не лише когнітивною навичкою, а й основою формування критичного мислення та соціальної стійкості, що особливо актуально в умовах цифровізації. Дослідник Н. Барон (Baron, 2021) підкреслює ризики поверхневого читання в цифровому середовищі та потребу в спрямуванні державних стратегій на підтримку вдумливого читання.

В Україні питання промоції читання набуло особливої актуальності після 2022 року. Ю. Новальська (2023) аналізує трансформацію публічних бібліотек у воєнний час, зазначаючи, що вони виконують функції культурних і гуманітарних хабів, пропонують онлайн-читання, мобільні бібліотеки, інтерактивні клуби, а також психологічну та правову підтримку для ВПО. У працях Н. Бондаренко (2023) підкреслюється важливість формування читацької грамотності як базової навички й потребу в упровадженні системних державних програм.

Науковці А. Радченко та В. Каніщева (2023) досліджують трансформацію читацьких практик в умовах війни та цифровізації, акцентуючи на впливі пандемії COVID-19 і повномасштабної агресії на книговидання, книгорозповсюдження й поведінку читачів. Авторки окреслюють перспективи бібліотек як культурно-освітніх просторів, здатних підтримувати гуманітарну безпеку та розвиток людського капіталу.

В. Здановська (2022) дослідила міжнародний досвід популяризації читання, навівши приклади комплексних програм, що поєднують масові кампанії, родинне читання, партнерства бібліотек з різними інституціями, а також використання цифрових платформ. Ефективність таких моделей забезпечується законодавчою підтримкою, фінансуванням і системним моніторингом результатів, що дає змогу країнам підвищувати рівень освіти та конкурентоспроможність. Дослідниця наголошує, що читання є базовою навичкою, яка формує інтелектуальний і творчий потенціал людини, а регулярне читання з раннього віку позитивно впливає на економічний розвиток країни.

Міжнародні практики демонструють ефективність комплексних стратегій: у США впроваджується «наука читання» (Science of Reading), у Канаді — інклюзивні бібліотечні програми, у Японії та Кореї — національні кампанії, у Сінгапурі — цифрові ініціативи (National Reading Movement). Наведені приклади підтверджують, що успішні моделі поєднують державну підтримку, цифрові технології та громадські ініціативи.

Невирішені питання

Попри схвалення Стратегії розвитку читання на 2023–2032 роки, залишається недостатньо вивченим питання адаптації державної політики читання до умов воєнного стану і післявоєнного відновлення, бракує прозорості звітності щодо реалізації Стратегії та системного порівняння українських ініціатив промоції читання з міжнародним досвідом.

Недостатньо також опрацьовані механізми інтеграції бізнес-спільноти в підтримку національної стратегії розвитку читання.

Завдання статті

Мета статті полягає у з'ясуванні державної політики популяризації читання в Канаді, США, Японії, Сінгапурі та Південній Кореї, аналізі їхніх стратегічних підходів, освітньо-бібліотечних моделей, цифрових та інноваційних рішень, що можуть бути інтегровані в українську політику розвитку читання та сприяти створенню концептуальної основи для вдосконалення Стратегії розвитку читання в Україні з урахуванням воєнних і післявоєнних викликів. Дослідження ґрунтується на методах аналізу, синтезу та порівняння нормативно-правових актів, державних програм і статистичних даних щодо популяризації читання. Системний підхід було використано для узагальнення ефективних практик.

Виклад основного матеріалу

Вибір країн для аналізу обґрунтовано результатами дослідження PISA 2022, відповідно до якого зазначені держави демонструють високі або стабільні показники читацької грамотності (OECD, 2024). У Таблиці 1 подано порівняльні показники країн, які стали об'єктами аналізу, а також України.

Таблиця 1

Результати дослідження PISA 2022

Країна	Читання
Сінгапур	543
Японія	516
Південна Корея	515
Канада	507
США	504
Україна	428

Джерело: розроблено автором

Українські результати з читання нижчі на 73 бали, порівняно із середніми показниками обраних країн (Табл. 1). Ці результати підкреслюють актуальність вивчення міжнародного досвіду для вдосконалення української Стратегії розвитку читання.

Розглянемо державну політику щодо популяризації читання окремо для кожної країни.

Канада. За останні роки Канада посилила політику підтримки читання та розвитку грамотності, розгорнувши модель співпраці федеральних інституцій, провінційних і територіальних міністерств освіти,

мережі публічних бібліотек, громадських організацій і добродійних фондів. У 2025 році громадянська коаліція United for Literacy оприлюднила «The Case for a National Literacy Strategy» (2025), де обґрунтовується потреба в узгодженій загальнонаціональній стратегії, що включає ранню грамотність, навчання впродовж життя й цифрову інклюзію. Документ також акцентує на економічних ефектах підвищення рівня грамотності дорослих. Дані другого циклу Міжнародної програми з оцінки компетенцій дорослих (PIAAC, 2022–2023) показують, що середні показники Канади з грамотності (271), нумерації (271) адаптивного розв'язання проблем (259) перевищують середні значення країн-членів Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) (259, 262, 250 відповідно) (Government of Canada, 2024). Водночас спостерігається значна варіативність результатів між регіонами та соціально-демографічними групами: наприклад, частка осіб із високим рівнем грамотності (рівні 4–5) становить 14 відсотків, тоді як на найнижчих рівнях (нижче 226 балів) перебуває 19 відсотків дорослого населення. Ці диспропорції, а також виявлені відмінності за віком, освітою та імміграційним статусом висвітлюють потребу в гнучких цільових програмах розвитку.

На федеральному рівні також розробляються і фінансуються програми, спрямовані, зокрема, й на розвиток культури читання. Ухвалений у 2024 році Закон Канади про раннє навчання та догляд за дітьми (Canada Early Learning and Child Care Act, 2024) закріпив довгострокове фінансування, принципи доступності, інклюзивності, а також створення Національної дорадчої ради, що забезпечує системну координацію та консультації з усіма зацікавленими сторонами. Закон визначає бачення загальнонаціональної мережі програм, орієнтованих на розвиток дітей і підтримку сімей, включно із гнучкими програмами догляду, які сприяють соціальному, емоційному, фізичному й когнітивному розвитку. Крім того, він передбачає щорічну звітність уряду про прогрес у забезпеченні доступності та якості послуг, що зміцнює інституційну основу для реалізації стратегій раннього розвитку, сімейного читання та навчання впродовж життя на національному рівні.

Провідна роль у збереженні й поширенні читання належить Library and Archives Canada (LAC). Через місію «національної пам'яті» LAC забезпечує відкритий доступ до документальної спадщини (каталоги, цифрові колекції) та адмініструє партнерські програми підтримки документальної спільноти; інституційні плани LAC та інструменти пошуку колекцій демонструють важливість забезпечення доступу до інформації шляхом нарощування цифрових сервісів для громадян усіх вікових груп. У співпраці з Публічною бібліотекою Торонто (Toronto Public Library), LAC виступає національним партнером загальнонаціональної двомовної програми — Літній клуб читання, яка безкоштовно реалізується спільними зусиллями понад 2200 публічних бібліотек Канади. Програма пропонує безкоштов-

ні матеріали та інклюзивні формати (аудіо, шрифт OpenDyslexic, брайль) для підтримки регулярного читання влітку. За роки існування зафіксував понад 8 мільйонів відвідувань активностей і понад 4 мільйони реєстрацій. Цифрова платформа, що відкривається 8 червня 2026 року, дає змогу створювати онлайн-зошити, читати електронні книги, залишати відгуки, брати участь у тематичних вікторинах і конкурсах, взаємодіяти з авторами й ілюстраторами. (TD Summer Reading Club, 2025).

Педагогічна політика та навчальні програми визначаються провінціями самостійно. Після доповіді Комісії з прав людини Онтаріо (Ontario Human Rights Commission) «Right to Read», яка наголошує на потребі структурованої грамотності, фонетичного підходу та раннього тестування (OHRC, 2022), низка провінцій (Онтаріо, Нова Шотландія, Альберта, Нью-Брансвік) розпочала відповідні реформи. В Онтаріо, наприклад, це закріплено в меморандумі PPM-168 (Ontario Ministry of Education, 2023), що передбачає обов'язкове тестування кожні півроку, починаючи від дитсадка до другого класу (Grade 2).

Громадські й бібліотечні ініціативи відіграють системотвірну роль у популяризації читання. Наприклад, благодійна організація ABC Life Literacy Canada, яка просуває ідею грамотності та навчання протягом життя, координує щорічний День сімейної грамотності Family Literacy Day (27 січня), що з 1999 року заохочує родини до спільного читання, розповсюджуючи безкоштовні матеріали для шкіл і бібліотек по всій країні; паралельно організація реалізує програми для дорослих (цифрова, фінансова грамотність та ін.) і розвиває онлайн-платформи для самонавчання дорослих.

Медична спільнота підтримує формування первинних навичок читання (Canadian Paediatric Society, 2023), інтегруючи поради (Read, Speak, Sing) стосовно читання у візити до педіатрів. На рівні культурної екосистеми Canada Council for the Arts фінансує літературні проекти, переклади та промоцію читання, яка щорічно компенсує понад 18 тисячам авторів безоплатний доступ до їхніх книжок у бібліотеках, тим самим зміцнюючи зв'язок між авторами, видавцями й бібліотеками та стимулюючи позицію якісного контенту для читачів (Canada Council for the Arts, 2025).

Важливою ланкою, що доповнює політику читання, є цифрова інклюзія. Програма обміну знаннями з цифрової грамотності (Digital Literacy Exchange Program) спрямована на навчання базовій цифровій грамотності для людей з обмеженими можливостями, охопивши понад 650 тис. учасників у двох хвилях (2017–2022; 2022–2025); програма офіційно завершилася 31.03.2025, успішно виконавши поставлені цілі. За оцінкою Міністерства інновацій, науки та економічного розвитку Канади (ISED), програма сприяла подоланню «цифрового розриву», що може сприяти популяризації бібліотечних цифрових платформ (Innovation, Science and Economic Development Canada, 2025).

Канада демонструє комплексний підхід до розвитку грамотності, поєднуючи федеральні програми, провінційні освітні реформи та бібліотечні ініціативи. Попри те, що країна входить у топ-10 за результатами PIAAC, 49 відсотків дорослого населення мають рівень грамотності, який оцінюється нижче рівня середньої школи, а 19 відсотків — мають найнижчий рівень грамотності: не здатні прочитати інструкцію щодо дозування на пляшці з ліками (ABC Life Literacy Canada, n.d.). Такі результати зумовлюють потребу в довгостроковій стратегії розвитку читання, яка має поєднувати ранній розвиток, навчання протягом життя й доступ до інформаційних ресурсів, а також враховувати соціальну різноманітність і цифрову трансформацію.

Сполучені Штати Америки. Державна політика США щодо популяризації читання має комплексний і багаторівневий характер, охоплюючи федеральний, штатний та місцевий рівні. Вона спрямована на усунення освітніх нерівностей, розвиток первинних навичок читання та формування мотивації до читання серед дітей і молоді. Основними інструментами є освітні програми, партнерства з бібліотеками, цифрові та інтерактивні освітні центри, онлайн-бібліотеки та ініціативи громадських організацій.

На федеральному рівні діють програми, що фінансуються Міністерством освіти США, зокрема програма Інноваційні підходи до грамотності (Innovative Approaches to Literacy), яка надає гранти для розвитку бібліотек, підтримує інноваційні програми розвитку грамотності для дітей від народження до дванадцятого класу в малозабезпечених громадах, фінансує шкільні бібліотеки для належного забезпечення дітей якісними книжками (U.S. Department of Education, 2025a). Ініціатива Раннє навчання (Early Literacy Initiative) спрямована на підтримку дітей від народження до п'яти років через розширення доступу до дошкільної освіти та підвищення її якості, підтримує дітей з особливими потребами, а також сприяє професійному розвитку педагогів (U.S. Department of Education, 2025b).

Важливу роль відіграють національні та громадські програми. Наприклад, ініціатива Читай разом із нами (Reach Out and Read, 2024) охоплює понад 6000 клінік, де лікарі дають поради батькам щодо читання книг дітям і роздають книжкові набори, щороку охоплюючи понад 4,2 млн дітей. Організація Reading Is Fundamental (n.d.) забезпечує понад 11 млн книжок дітям із малозабезпечених родин, а благодійна ініціатива Dolly Parton's Imagination Library (2025) розсилає безкоштовні книжки дітям до п'яти років, охоплюючи понад 3 млн учасників. Програма The Literacy Lab пропонує індивідуальну підтримку грамотності для дошкільнят і молодших школярів у партнерстві з державними школами.

Бібліотеки у США, які є центрами сімейного читання, водночас активно розвивають цифрові сервіси, організовують і підтримують гро-

мадські ініціативи, зокрема програми на кшталт Одна книга для всієї громади (One Book, One Community). Паралельно розвиваються цифрові платформи (BookNook, Raz-Kids, Epic!), що поєднують читання з гейміфікацією, стимулюючи інтерес дітей до літератури. Значний вплив на популяризацію читання мають культурні амбасадори — Барак і Мішель Обама, Опра Вінфрі, Різ Візерспун, які через медіа та публічні кампанії формують позитивний імідж читання.

Інноваційним напрямом є впровадження концепції Science of Reading, яка базується на науково обґрунтованих методиках навчання читанню та включає в себе підготовку вчителів, обов'язкове тестування учнів і використання перевірених навчальних матеріалів. Водночас політика стикається з викликами: нерівністю доступу до ресурсів у сільських районах та критикою SOR за обмеження автономії вчителів і дискусії щодо ефективності, адже результати Національної програми оцінювання освітнього прогресу (NAEP, 2025) у 2024 році показали зниження рівня читання.

Для України досвід США є цінним прикладом масштабної та системної політики, орієнтованої на раннє втручання, розвиток бібліотек, цифрових сервісів і партнерств. Адаптація таких підходів може включати впровадження доказових методик у початковій школі, підвищення кваліфікації педагогів, ранній скринінг, державні гранти для бібліотек і розвиток цифрових платформ.

Розглянемо досвід азійських країн, які, згідно з офіційним звітом OECD PISA 2022, демонструють вищий рівень читацької грамотності, порівняно з європейськими та північноамериканськими країнами.

Японія. Японія є однією з небагатьох країн світу, які мають спеціальне законодавство для підтримки дитячого читання. Закон про сприяння читанню дітьми (2001) визначив основні принципи державної політики, закріпив відповідальність національних і місцевих органів влади, закладів освіти, бібліотек і батьків за формування культури читання (Japan National Diet Library, 2023a). Символічним елементом стало проголошення 23 квітня Днем дитячого читання. Закон передбачає розроблення базового плану сприяння читанню книг, який оновлюється кожні п'ять років Міністерством освіти, культури, спорту, науки і технологій.

Поточний П'ятий базовий план (2023–2027) узагальнює результати попереднього циклу та визначає нові пріоритети. Серед досягнень відзначено зростання кількості бібліотек, розширення доступу до електронних каталогів (OPAC) і збільшення частки шкіл зі шкільними бібліотеками. Водночас зафіксовано виклики: зниження кількості виданих дитячих книжок у публічних бібліотеках, скорочення загальношкільних читацьких ініціатив і стабільно високий відсоток учнів, які не читають жодної книги на місяць. Частково ці тенденції пов'язані з пандемією COVID-19.

Пріоритети П'ятого плану включають:

- зменшення частки учнів, які не читають, через програми читання вголос для дошкільнят і заходи для старшокласників;
- розширення доступності (брайлеві видання, багатомовні матеріали, спрощена японська);
- модернізацію бібліотек для цифрової епохи (онлайн-позики, планшет-френдлі простори);
- залучення дітей до управління бібліотеками та формування фондів (Japan National Diet Library, 2023b).

Інституційна інфраструктура включає Міжнародну дитячу бібліотеку (ILCL) при Національній парламентській бібліотеці, яка виконує роль національного ресурсного центру, надає методичну підтримку бібліотекарям і педагогам, розвиває цифрові сервіси та проводить навчальні програми (ILCL, 2023).

Шкільні бібліотеки регулюються Законом про шкільні бібліотеки (1953, із змінами в 1997 і 2014), що закріпив інститут учителя-бібліотекаря та визначив вимоги до підготовки кадрів. Це дозволило масштабувати посади бібліотекарів у школах і підвищити якість читацької підтримки (Iwasaki et al., 2018).

У контексті цифрової трансформації важливим кроком стала програма GIGA School (2019–2021), яка забезпечила 1:1 пристрої та високошвидкісний інтернет для учнів, створивши умови для інтеграції електронних бібліотек і мультимедійних ресурсів у навчальний процес. Додатково MEXT готує впровадження цифрових підручників як офіційно затверджених ресурсів нарівні із друкованими. Передбачено гнучкий вибір форматів і відтермінування для початкової школи, щоб врахувати когнітивні особливості дітей (MEXT, 2020).

На рівні громад діє програма Bookstart Japan (з 2001 р.), яка дарує книжкові набори немовлятам під час медичних оглядів і проводить сесії для батьків, формуючи ранні читацькі практики (Bookstart Japan, 2021).

За даними PISA-2022, Японія входить у топ-3 країн світу за рівнем читацької грамотності, що свідчить про ефективність комплексної моделі, яка поєднує законодавчі гарантії, освітні стратегії, культурні традиції та цифрові інновації (OECD, 2023).

Singapur. Сінгапур розглядає читання як стратегічний елемент формування конкурентоспроможного суспільства знань та послідовно реалізує політику розвитку читацької культури, поєднуючи державне стратегічне планування, інновації в бібліотечній сфері та освітні ініціативи. Високий рівень читацької грамотності в країні зумовлений інтеграцією читання в освітній процес і функціонуванням сучасної бібліотечної системи, керованої Національною бібліотечною радою Сінгапуру (NLB). NLB заснована 1 вересня 1995 року як статутна установа, підпорядковується Міністерству комунікацій та інформації Сінгапуру та реалізує місію

формування суспільства, орієнтованого на читання, навчання в продовж життя та збереження історичної пам'яті. Через мережу з 27 публічних бібліотек, Національну бібліотеку та Національний архів NLB забезпечує доступ до знань і культурної спадщини, водночас розвиваючи партнерства. Діяльність організації ґрунтується на інноваціях, орієнтації на користувачів і спільному створенні сервісів, що розширює можливості для навчання, підвищує доступність ресурсів і підтримує розвиток сучасних бібліотечних просторів. Мобільна платформа Національної бібліотеки Сінгапуру — NLB Mobile забезпечує доступ до електронних книг, аудіокниг, інтерактивних освітніх матеріалів і водночас дозволяє користувачам відстежувати власну читацьку активність (National Library Board, 2021).

Ключовою програмою NLB для дітей і підлітків є Children & Teens, яка охоплює широкий спектр активностей та платформ та функціонує як екосистема підтримки дитячого розвитку із залученням батьків, шкіл та партнерів через ініціативи на платформі LearnX та програму Read@School. Активності реалізуються через різні формати, зокрема мультимовні онлайн-сесії Storytime, тематичну серію Monsters United, програми шкільних канікул та ініціативу Stay Curious with Your Child, що сприяє інтеракції між дітьми та батьками. Для підлітків передбачено програму Junior Reading Ambassador, яка формує комунікативні та творчі компетентності через публічні виступи та рецензування книг. Додатково, програма kidsREAD орієнтована на дітей 7-8 років із менш забезпечених сімей і спрямована на формування стійких читацьких звичок через регулярні заняття в партнерських центрах (National Library Board Singapore, n.d.). Програма kidsREAD започаткована Національною бібліотекою Сінгапуру у 2004 році з метою формування любові до читання серед дітей віком від 4 до 8 років із малозабезпечених родин. За 20 років ініціатива охопила близько 80 тисяч дітей через мережу понад 200 клубів, що функціонують у школах, дитсадках, громадських центрах та соціальних організаціях. Програма передбачає інтерактивні заняття, розвиток мовних навичок, а також залучення батьків до читання вдома. У 2024 році було анонсовано розширення програми (kidsREAD@Home), спрямоване на охоплення дітей із малозабезпечених сімей, що проживають в орендованому житлі, шляхом проведення читальних сесій вдома та надання нових книг (National Library Board Singapore, 2024).

Щорічний фестиваль Read! Fest і кампанія READ30 присвячена тридцятиріччю NLB, які спрямовані на популяризацію читання через інтерактивні інсталяції, тимчасові бібліотечні або тематичні зони (pop-up locations), літературні маршрути, де можна ознайомитися з книжками, взяти участь у майстер-класах, інтерактивних подіях чи просто провести час у комфортному середовищі для читання. Особливу увагу приділено залученню відомих особистостей та партнерів книжкової індустрії, що забезпечує широкий спектр рекомендованої літератури та

сприяє формуванню культури читання серед різних вікових груп (The National Library and Archives Board, 2025).

Загалом сингапурська модель розвитку читання вирізняється високим рівнем інституційної ефективності, інтеграцією традиційних та цифрових форматів, а також комплексним охопленням цільових груп — від дошкільної освіти до навчання дорослих. Стратегічна роль бібліотек як інноваційних хабів забезпечує сталі результати в умовах глобальної цифрової конкуренції.

Південна Корея. Південна Корея демонструє системний підхід до розвитку читацької культури, що ґрунтується на державному плануванні, модернізації бібліотечної інфраструктури та активній участі громади. Нормативним підґрунтям є Закон Республіки Корея про заохочення культури читання, який набув чинності 5 квітня 2007 року. Закон визначає принципи розвитку читацької культури, закріплює відповідальність держави та місцевих органів влади, передбачає розроблення п'ятирічних базових планів і щорічних планів імплементації, а також гарантує доступ до читання для вразливих груп і жителів віддалених регіонів (Korea Legislation Research Institute, n.d.).

Міністерством культури, спорту і туризму Республіки Корея було представлено в 2023 році комплексну стратегію розвитку книжкової та читацької культури — «4F» (Future, First-runner, Barrier-free, Fair). Стратегія передбачає створення сталого видавничого та читацького середовища, підтримку електронного книговидання, розвиток локальних книжкових просторів, а також просування корейських книг на міжнародні ринки через експорт авторського права на книги, переклади та участь у глобальних ярмарках. Особливий акцент зроблено на інклюзивності: розширенні доступу до бібліотек, адаптації електронних ресурсів для людей з інвалідністю та формуванні культурних центрів (хабів) в регіонах. Крім того, стратегія передбачає підтримку авторів: захист авторських прав, стандартизацію контрактів і створення сучасних креативних просторів. На основі цієї стратегії розроблялися базові плани на 2024–2028 роки для бібліотек, літератури та читацької культури, що спрямовані на цифровізацію, підтримку молодіжного читання та розвиток глобальної конкурентоспроможності корейських книг (Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea, 2023).

Базовий п'ятирічний план, розроблений Міністерством культури, спорту і туризму, визначає такі пріоритети:

- забезпечення рівного доступу до читання в усіх регіонах, включно з віддаленими громадами;
- підтримка шкільного та сімейного читання;
- цифровізація бібліотечних ресурсів;
- промоція читання серед молоді .

Одним із наймасштабніших проєктів є Bookstart Korea, що реалізується з 2003 року та надає безкоштовні книжкові набори дітям віком 0–5 років через муніципальні бібліотеки, медичні установи й центри раннього розвитку. Станом на 2023 рік програму впроваджено в понад 230 муніципалітетах (Bookstart Korea, 2023).

Важливу роль відіграють шкільні бібліотеки. Міністерство освіти зобов'язує кожен навчальний заклад мати бібліотеку із сучасним фондом, цифровими сервісами та інтерактивними просторами. Діють програми підготовки бібліотекарів із педагогічною кваліфікацією, які активно залучені до виховного процесу. Законодавчо закріплено Національний місяць читання, протягом якого організуються конференції, виставки, читацькі марафони, конкурси та просвітницькі кампанії через ЗМІ. Цей комплекс заходів охоплює школи, громади та робочі місця, роблячи читання частиною повсякденного життя.

Цифровий вимір політики включає портал Korea Knowledge Portal, що надає доступ до понад 2 млн електронних джерел (книги, аудіо, мультимедіа), а також мобільні бібліобуси з інтерактивними планшетами та Wi-Fi для сільських районів. Розвиваються програми для людей з інвалідністю, літніх осіб і мігрантів, а бібліотеки стають просторами міжкультурного діалогу. Отже, південнокорейська модель вирізняється високим рівнем державної координації, увагою до раннього читання, цифровими інноваціями та соціальною інклюзією, що забезпечує сталі читацькі практики та ефективність освітньої політики.

Перспективи вдосконалення української стратегії розвитку читання.

Україні доцільно інтегрувати успішні міжнародні підходи та механізми підтримки читання, адаптуючи їх до умов війни та післявоєнного відновлення. Одним із пріоритетних напрямів є впровадження масштабованих програм раннього читання, подібних до Bookstart (Японія, Південна Корея), що передбачають надання безкоштовних книжкових наборів для немовлят, консультації для батьків та бібліотечний патронаж родин із дітьми віком до трьох років. Ці ініціативи сприяють формуванню читацьких навичок з перших років життя (Bookstart Japan, 2021; Bookstart Korea, 2023) і можуть стати важливим складником національної політики розвитку читання.

Досвід Канади та Сінгапуру свідчить про ефективність трансформації бібліотек у сучасні культурні та інноваційні хаби з цифровими сервісами, інтерактивними просторами та широким спектром освітніх програм. Цей підхід варто врахувати під час післявоєнного відновлення бібліотечної інфраструктури в українських громадах, особливо тих, що постраждали від бойових дій. Цифровізацію читання слід розглядати як інструмент формування доступного, інклюзивного культурно-освітнього середовища (Korea Knowledge Portal, n.d.).

Приклад США демонструє важливість упровадження доказових методик навчання читання в початковій школі, ранній скринінг, системне

підвищення кваліфікації педагогів і розвитку професійних компетентностей бібліотекарів (Goldstein, 2024). Україні потрібно переглянути нормативно-правову базу, що регулюватиме підготовку цих фахівців та забезпечуватиме формування читацької грамотності як ключової компетентності в освітньому процесі.

Важливим складником оновленої стратегії мають стати національні культурні та освітні події: Національний місяць читання, читацькі марафони, конкурси, фестивалі, а також залучення публічних осіб та організацій у ролі амбасадорів читання за прикладом Південної Кореї та Сінгапуру. Партнерства з приватним сектором, меценатами, громадськими організаціями здатні забезпечити додаткові можливості для розвитку програм, підтримки цифрових платформ і зростання ролі читання в публічному просторі, як це вже успішно реалізовано в Канаді та США.

Такий підхід вимагатиме прозорості й чіткої координації всіх ініціатив. Доцільно запровадити системний моніторинг реалізації стратегії та регулярну публікацію національного «Звіту про стан читання» для оцінки результатів і коригування політики відповідно. Особливої уваги потребує узагальнення та координація цифрових сервісів, які вже впроваджуються в Україні та доступні завдяки міжнародній підтримці. Зокрема, національна платформа eЧитальня (Ukrainian Children's Books (UCB), n.d.) та мобільних застосунків, створених міжнародними партнерами, таких як eKidz (eKidz, n.d.) та Library For All (Library For All, n.d.). Їхня інтеграція в єдине доступне середовище дозволить підвищити охоплення, забезпечити інклюзію та збалансувати цифрові рішення для дітей різного віку в різних соціальних та регіональних контекстах.

Висновки

У державах із високими показниками читацької грамотності спостерігається системна взаємодія освіти, культури й технологій. У Північній Америці акцент робиться на підтримці читацьких програм для дітей і молоді, особливо серед соціально вразливих категорій населення. Азійський підхід, навпаки, ґрунтується на спеціалізованому законодавстві та реалізації довгострокових державних кампаній, спрямованих на розвиток грамотності, що забезпечує стратегічну сталість політики. На цьому тлі українська політика підтримки читання нині характеризується фрагментованістю, відсутністю прозорої системи звітності та моніторингу, нерівномірною реалізацією ініціатив на місцевому рівні, а також недостатньою адаптацією до умов воєнного стану та післявоєнних викликів.

З огляду на наявну фрагментованість та недостатню адаптованість політики до воєнних і післявоєнних викликів, особливо важливо звернутися до міжнародного досвіду країн, які демонструють стабільно високий рівень читацької грамотності. Українська стратегія розвитку читання потребує об'єднання правових, інституційних, цифрових та культурних

компонентів у цілісну систему, підкріплену прозорими механізмами моніторингу й оцінювання результатів. Такий підхід дасть змогу сформулювати збалансовану модель підтримки читання, що зміцнить гуманітарну стійкість і сприятиме розвитку людського капіталу України.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Бондаренко, Н. (2023). *Формування читацької грамотності в умовах цифровізації освіти*. Інститут педагогіки НАПН України. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2023-30-19-31>
- Здановська, В. П. (2022). Закордонний досвід просування читання. В *Просування читання в публічних бібліотеках* (с. 62–79). Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=14127>
- Новальська, Ю. В. (2023). Промоція читання у публічних бібліотеках України в умовах воєнного стану. В *Бібліотека. Наука. Комунікація. Інноваційні трансформації ресурсів і послуг* [Матеріали конференції]. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://conference.nbuv.gov.ua/report/view/id/1492>
- Радченко, А., & Канищева, В. (2023). Трансформація читацьких практик в умовах війни та цифровізації. *Бібліотечний вісник*, 3. https://akademperiodyka.org.ua/wp-content/uploads/BV_3_2023_Radchenko-1.pdf
- ABC Life Literacy Canada. (n.d.). *Literacy*. Retrieved November 15, 2025, from <https://abclifeliteracy.ca/literacy/>
- Baron, N. S. (2021). *How We Read Now: Strategic Choices for Print, Screen, and Audio*. Oxford University Press. DOI: 10.1093/oso/9780190084097.001.0001
- Bookstart Japan. (2021). *About Bookstart in Japan*. <https://www.bookstart.or.jp/english/>
- Bookstart Korea. (2023). *About Bookstart Korea*. <https://www.bookstart.or.kr>
- Canada Council for the Arts. (2025). *Public Lending Right*. <https://canadacouncil.ca/funding/public-lending-right>
- Canadian Paediatric Society. (2023, November 20). *Early literacy: Read, Speak, Sing—Promoting early literacy in the health care setting*. <https://cps.ca/en/literacy>
- Dolly Parton's Imagination Library. (2025). *Program Overview*. <https://imaginationlibrary.com>
- eKidz. (n.d.). *Learn to read with eKidz*. Retrieved November 15, 2025, from <https://ekidz.eu/uk-uk/forparents>
- Employment and Social Development Canada. (2023). *Evaluation of the Literacy and Essential Skills Program*. <https://www.canada.ca/en/employment-social-development/corporate/reports/evaluations/literacy-essential-skills-program.html>
- Goldstein, D. (2024, January 3). What to know about the science of reading. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/>
- Government of Canada, S. C. (2024, December 6). *Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). Surveys and statistical programs*. <https://www23.statcan.gc.ca/imdb/p2SV.pl?Function=getSurvey&SDDS=4406>
- Government of Canada. (2024). *Canada Early Learning and Child Care Act, S.C. 2024*. <https://laws.justice.gc.ca/PDF/C-3.55.pdf>
- Indigenous Services Canada / Government of Canada. (2023–2027). *Departmental Sustainable Development Strategy* (освітній компонент, SDG 4). <https://sac-isc.gc.ca/eng/1698335120372/1698335152589>
- Innovation, Science and Economic Development Canada. (2025, July 30). *Digital Literacy Exchange Program*. <https://ised-isde.canada.ca/site/digital-literacy-exchange-program/en>
- International Library of Children's Literature, National Diet Library. (2023). *Fifth Basic Plan Concerning the Promotion of Reading Activities by Children*. <https://www.kodomo.go.jp/english/info/book/2023-E003.html>

- Iwasaki, R., Ohira, M., & Nishio, J. (2018). *Pathways for school library education and training in Japan*. IFLA. <https://repository.ifla.org/bitstreams/9734188d-7ee9-4481-82ee-e927826580b3/download>
- Japan National Diet Library. (2023a). *Act on Promotion of Children's Reading*. <https://www.ndl.go.jp/en/>
- Japan National Diet Library. (2023b). *Overview of Basic Plans for Reading Promotion*. <https://www.kodomo.go.jp/english/promotion/plan/index.html>
- Korea Knowledge Portal. (n.d.). *Digital Library Services*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.kportal.go.kr>
- Korea Legislation Research Institute. (n.d.). *Act on the Promotion of Reading Culture*. Retrieved November 15, 2025, from https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=64136&type=part&key=17
- Library For All. (n.d.). *Ukraine digital learning resources*. Retrieved November 15, 2025, from <https://libraryforall.org/ukraine/>
- MEXT. (2020). *GIGA School Program: 1 device for 1 student*. https://www.mext.go.jp/content/20220914-mxt_kokusai-000025012_2Itakura.pdf
- Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea. (2023). *The foundation of K-Culture, together with the world, is K-Books*. <https://surl.lt/rprfqt>
- Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea. (2024). 제4차 독서문화진흥 기본계획 (2024-2028) [Fourth Basic Plan for the Promotion of Reading Culture (2024-2028)]. <https://surl.lt/rprfqt>
- National Assessment Governing Board. (2025, January 29). *The Nation's Report Card shows declines in reading, some progress in 4th grade math*. <https://www.nagb.gov/news-and-events/news-releases/2025/nations-report-card-decline-in-reading-progress-in-math.html>
- National Library Board Singapore. (2024). *kidsREAD Programme*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2024/kidsREAD-Celebrates-20-Years-of-Sharing-the-Love-of-Reading>
- National Library Board Singapore. *Children & Teens Events*. (n.d.). Retrieved November 15, 2025, from <https://www.nlb.gov.sg/main/whats-on/events/ChildrenAndTeens>
- National Library Board. (2021, November 11). *The National Library Board presents Reads for what you need*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2021/the-national-library-board-presents-reads-for-what-you-need>
- OECD. (2022). *PISA 2022 Results*. <https://www.oecd.org/pisa/>
- OECD. (2023). *PISA 2022 Country Note: Japan*. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/japan_f7d7daad-en.html
- OECD. (2024). *PISA 2022 Technical Report*. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-technical-report_01820d6d-en.html
- Ontario Human Rights Commission. (2022). *Right to Read: Executive Summary (PDF)*. https://www.ohrc.on.ca/sites/default/files/Right%20to%20Read%20Executive%20Summary_OHRC%20English_0.pdf
- Ontario Human Rights Commission. (2022). *Right to read: Executive summary*. Retrieved November 9, 2025, from <https://www3.ohrc.on.ca/en/right-read-inquiry-report/executive-summary>
- Ontario Ministry of Education. (2023). *Policy/Program Memorandum 168: Reading instruction and early reading screening*. Retrieved November 9, 2025, from <https://www.ontario.ca/document/education-ontario-policy-and-program-direction/policyprogram-memorandum-168>
- Reach Out and Read of Greater New York. (2024). *Annual Report*. <https://reachoutandreadnyc.org>
- Reading Is Fundamental. (n.d.). *Impact Report*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.rif.org>
- Statistics Canada. (2024). *The Daily-Literacy, numeracy and adaptive problem-solving skills of Canadians*. <https://www150.statcan.gc.ca/>

- TD Summer Reading Club. (2025). *About the Club*. <https://www.tdsummerreadingclub.ca/about-the-club>
- The Literacy Lab. (n.d.). *Our Programs*. Retrieved November 15, 2025, from <https://theliteracylab.org>
- The National Library and Archives Board (2025). *NLB READ30 Read! Fest in Singapore*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2025/Read30>
- U.S. Department of Education. (2025a). *National Literacy Initiative*. <https://www.ed.gov/grants-and-programs/grants-birth-grade-12/well-rounded-education-grants/innovative-approaches-literacy>
- U.S. Department of Education. (2025b). *Early learning*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.ed.gov/birth-to-grade-12-education/early-childhood-education/early-learning-home-page>
- Ukrainian Children's Books (UCB). (n.d.). *National digital library for children*. Retrieved November 15, 2025, from <https://ucb.ubi.org.ua/>
- United for Literacy. (2025, February 7). *Canada's 2024 PIAAC Results: Why Literacy is Key...* <https://www.unitedforliteracy.ca/About/News/canada-2024-piaac-literacy-economic-resilience>
- United for Literacy. (2025, September). *The case for a national literacy strategy*. [https://www.unitedforliteracy.ca/getattachment/cfd265e6-8121-480e-ab67-fb88dc6fbc3e/The-case-for-a-national-Literacy-strategy-\(2\).pdf](https://www.unitedforliteracy.ca/getattachment/cfd265e6-8121-480e-ab67-fb88dc6fbc3e/The-case-for-a-national-Literacy-strategy-(2).pdf)
- Wolf, M. (2023/2024). Success in Circuit lies: How do we cultivate deep reading in a digital age? *ABC Religion & Ethics*. <https://www.abc.net.au/religion/maryanne-wolf-cultivating-deep-reading-in-a-digital-age/102001224>

REFERENCES

- ABC Life Literacy Canada. (n.d.). *Literacy*. Retrieved November 15, 2025, from <https://abclifeliteracy.ca/literacy/> [in English].
- Baron, N. S. (2021). *How We Read Now: Strategic Choices for Print, Screen, and Audio*. Oxford University Press. DOI: 10.1093/oso/9780190084097.001.0001 [in English].
- Bondarenko, N. (2023). *Formuvannia chytatskoi hramotnosti v umovakh tsyfrovizatsii osvity* [Formation of reading literacy in the context of digitalization of education]. IP NAES of Ukraine. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2023-30-19-31> [in Ukrainian].
- Bookstart Japan. (2021). *About Bookstart in Japan*. <https://www.bookstart.or.jp/english/> [in English].
- Bookstart Korea. (2023). *About Bookstart Korea*. <https://www.bookstart.or.kr> [in English].
- Canada Council for the Arts. (2025). *Public Lending Right*. <https://canadacouncil.ca/funding/public-lending-right> [in English].
- Canadian Paediatric Society. (2023, November 20). *Early literacy: Read, Speak, Sing—Promoting early literacy in the health care setting*. <https://cps.ca/en/literacy> [in English].
- Dolly Parton's Imagination Library. (2025). *Program Overview*. <https://imaginationlibrary.com> [in English].
- eKidz. (n.d.). *Learn to read with eKidz*. Retrieved November 15, 2025, from <https://ekidz.eu/uk-uk/forparents> [in English].
- Employment and Social Development Canada. (2023). *Evaluation of the Literacy and Essential Skills Program*. <https://www.canada.ca/en/employment-social-development/corporate/reports/evaluations/literacy-essential-skills-program.html> [in English].
- Goldstein, D. (2024, January 3). What to know about the science of reading. *The New York Times*. <https://www.nytimes.com/> [in English].
- Government of Canada, S. C. (2024, December 6). *Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC). Surveys and statistical programs*. <https://www23.statcan.gc.ca/imdb/p2SV.pl?Function=getSurvey&SDDS=4406> [in English].

- Government of Canada. (2024). *Canada Early Learning and Child Care Act*, S.C. 2024. <https://laws.justice.gc.ca/PDF/C-3.55.pdf> [in English].
- Indigenous Services Canada / Government of Canada. (2023–2027). *Departmental Sustainable Development Strategy* (освітній компонент, SDG 4). <https://sac-isc.gc.ca/eng/1698335120372/1698335152589> [in English].
- Innovation, Science and Economic Development Canada. (2025, July 30). *Digital Literacy Exchange Program*. <https://ised-isde.canada.ca/site/digital-literacy-exchange-program/en> [in English].
- International Library of Children's Literature, National Diet Library. (2023). *Fifth Basic Plan Concerning the Promotion of Reading Activities by Children*. <https://www.kodomo.go.jp/english/info/book/2023-E003.html> [in English].
- Iwasaki, R., Ohira, M., & Nishio, J. (2018). *Pathways for school library education and training in Japan*. IFLA. <https://repository.ifla.org/bitstreams/9734188d-7ee9-4481-82ee-e927826580b3/download> [in English].
- Japan National Diet Library. (2023a). *Act on Promotion of Children's Reading*. <https://www.ndl.go.jp/en/> [in English].
- Japan National Diet Library. (2023b). *Overview of Basic Plans for Reading Promotion*. <https://www.kodomo.go.jp/english/promotion/plan/index.html> [in English].
- Korea Knowledge Portal. (n.d.). *Digital Library Services*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.kportal.go.kr> [in English].
- Korea Legislation Research Institute. (n.d.). *Act on the Promotion of Reading Culture*. Retrieved November 15, 2025, from https://elaw.klri.re.kr/eng_mobile/viewer.do?hseq=64136&type=part&key=17 [in English].
- Library For All. (n.d.). *Ukraine digital learning resources*. Retrieved November 15, 2025, from <https://libraryforall.org/ukraine/> [in English].
- MEXT. (2020). *GIGA School Program: 1 device for 1 student*. https://www.mext.go.jp/content/20220914-mxt_kokusai-000025012_2Itakura.pdf [in English].
- Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea. (2023). *The foundation of K-Culture, together with the world, is K-Books*. <https://surl.lt/rprfqf> [in English].
- Ministry of Culture, Sports and Tourism of the Republic of Korea. (2024). 제4차 독서문화진흥 기본계획 (2024–2028) [Fourth Basic Plan for the Promotion of Reading Culture (2024–2028)]. <https://surl.lt/rprfqf> [in English].
- National Assessment Governing Board. (2025, January 29). *The Nation's Report Card shows declines in reading, some progress in 4th grade math*. <https://www.nagb.gov/news-and-events/news-releases/2025/nations-report-card-decline-in-reading-progress-in-math.html> [in English].
- National Library Board Singapore. (2024). *kidsREAD Programme*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2024/kidsREAD-Celebrates-20-Years-of-Sharing-the-Love-of-Reading> [in English].
- National Library Board Singapore. *Children & Teens Events*. (n.d). Retrieved November 15, 2025, from <https://www.nlb.gov.sg/main/whats-on/events/ChildrenAndTeens> [in English].
- National Library Board. (2021, November 11). *The National Library Board presents Reads for what you need*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2021/the-national-library-board-presents-reads-for-what-you-need> [in English].
- Novalska, Yu. V. (2023). Promotsiia chytannia u publichnykh bibliotekakh Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Promotion of reading in Ukrainian public libraries under martial law]. In *Biblioteka. Nauka. Komunikatsiia. Innovatsiini transformatsii resursiv i posluh* [Library. Science. Communication. Innovative transformations of resources and services] [Conference proceedings]. National Library of Ukraine named after V. I. Vernadsky. <http://conference.nbu.gov.ua/report/view/id/1492> [in Ukrainian].
- OECD. (2022). *PISA 2022 Results*. <https://www.oecd.org/pisa/> [in English].
- OECD. (2023). *PISA 2022 Country Note: Japan*. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/japan_f7d7daad-en.html [in English].

- OECD. (2024). *PISA 2022 Technical Report*. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-technical-report_01820d6d-en.html [in English].
- Ontario Human Rights Commission. (2022). *Right to Read: Executive Summary (PDF)*. https://www.ohrc.on.ca/sites/default/files/Right%20to%20Read%20Executive%20Summary_OHRC%20English_0.pdf [in English].
- Ontario Human Rights Commission. (2022). *Right to read: Executive summary*. Retrieved November 9, 2025, from <https://www3.ohrc.on.ca/en/right-read-inquiry-report/executive-summary> [in English].
- Ontario Ministry of Education. (2023). *Policy/Program Memorandum 168: Reading instruction and early reading screening*. Retrieved November 9, 2025, from <https://www.ontario.ca/document/education-ontario-policy-and-program-direction/policyprogram-memorandum-168> [in English].
- Radchenko, A., & Kanischeva, V. (2023). Transformatsiia chytatskykh praktyk v umovakh viiny ta tsyfrovizatsii [Transformation of reading practices in the context of war and digitalization]. *Bibliotechnyi visnyk*, 3. https://akademperiodyka.org.ua/wp-content/uploads/BV_3_2023_Radchenko-1.pdf [in Ukrainian].
- Reach Out and Read of Greater New York. (2024). *Annual Report*. <https://reachoutandreadnyc.org> [in English].
- Reading Is Fundamental. (n.d.). *Impact Report*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.rif.org> [in English].
- Statistics Canada. (2024). *The Daily–Literacy, numeracy and adaptive problem-solving skills of Canadians*. <https://www150.statcan.gc.ca/> [in English].
- TD Summer Reading Club. (2025). *About the Club*. <https://www.tdsummerreadingclub.ca/about-the-club> [in English].
- The Literacy Lab. (n.d.). *Our Programs*. Retrieved November 15, 2025, from <https://theliteracylab.org> [in English].
- The National Library and Archives Board (2025). *NLB READ30 Read! Fest in Singapore*. <https://www.nlb.gov.sg/main/about-us/press-room-and-publications/media-releases/2025/Read30> [in English].
- U.S. Department of Education. (2025a). *National Literacy Initiative*. <https://www.ed.gov/grants-and-programs/grants-birth-grade-12/well-rounded-education-grants/innovative-approaches-literacy> [in English].
- U.S. Department of Education. (2025b). *Early learning*. Retrieved November 15, 2025, from <https://www.ed.gov/birth-to-grade-12-education/early-childhood-education/early-learning-home-page> [in English].
- Ukrainian Children's Books (UCB). (n.d.). *National digital library for children*. Retrieved November 15, 2025, from <https://ucb.ubi.org.ua/> [in English].
- United for Literacy. (2025, February 7). *Canada's 2024 PIAAC Results: Why Literacy is Key...* <https://www.unitedforliteracy.ca/About/News/canada-2024-piaac-literacy-economic-resilience> [in English].
- United for Literacy. (2025, September). *The case for a national literacy strategy*. [https://www.unitedforliteracy.ca/getattachment/cfd265e6-8121-480e-ab67-fb88dc6fbc3e/The-case-for-a-national-Literacy-strategy-\(2\).pdf](https://www.unitedforliteracy.ca/getattachment/cfd265e6-8121-480e-ab67-fb88dc6fbc3e/The-case-for-a-national-Literacy-strategy-(2).pdf) [in English].
- Wolf, M. (2023/2024). Success in Circuit lies: How do we cultivate deep reading in a digital age? *ABC Religion & Ethics*. <https://www.abc.net.au/religion/maryanne-wolf-cultivating-deep-reading-in-a-digital-age/102001224> [in English].
- Zdanovska, V. P. (2022) *Zakordonnyi dosvid prosvannia chytannia* [Reading promotion in public libraries] (pp. 62–79). Yaroslav Mudryi National Library of Ukraine. <https://elib.nlu.org.ua/view.html?&id=14127> [in Ukrainian].

Надійшла: 17.11.2025; Прийнято: 26.01.2026;
Статтю вперше опубліковано онлайн: 04.05.2026

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.